

1

Mulțimi definite printr-o proprietate comună a elementelor

L1. Mulțimi

Puțină istorie Studiul sistematic al mulțimilor a condus la **teoria mulțimilor**, devenită ulterior fundamentală în studiul matematicii. Teoria mulțimilor oferă tuturor ramurilor matematicii o bază comună. Mai mult, metodele raționamentului matematic sunt o combinație de argumente logice și de teoria mulțimilor.

Fondatorul **teoriei mulțimilor** este **Georg Cantor**, matematician german (184–1918).

Ne amintim!

O mulțime este o colecție de obiecte bine determinate și distincte (elementele mulțimii), considerată ca entitate.

Dacă A este o mulțime și x este un element al său, vom spune că x aparține mulțimii A și vom scrie $x \in A$.

Dacă x nu este element al mulțimii A , vom scrie $x \notin A$.

Mulțimea care nu are niciun element se notează cu simbolul $\emptyset$ și se numește *mulțimea vidă*.

O mulțime care are un număr finit de elemente se numește *mulțime finită*, iar numărul elementelor sale se numește *cardinalul mulțimii*.

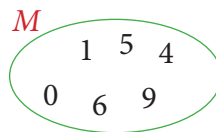
O mulțime *numerică* este o mulțime ale cărei elemente sunt numere.

O mulțime poate fi definită (descrisă, dată, scrisă) astfel:

1) *enumerând elementele mulțimii*

$$M = \{0, 1, 4, 5, 6, 9\}$$

2) *prin diagrame Venn-Euler*

3) *enunțând o proprietate comună a elementelor mulțimii*

$$M = \{x \mid x \text{ poate fi ultima cifră a unui pătrat perfect}\}$$

Pentru $A = \{1, 3, 5, 7, 9\}$, vom scrie:

$$1 \in A, 3 \in A, 5 \in A, 7 \in A, 9 \in A.$$

$$0 \notin A, 2 \notin A.$$

Mulțimea elevilor din clasa a VIII-a, care nu au absolvit clasa a VII-a, nu conține niciun element, deci este mulțimea vidă.

$A = \{\text{Ana, Alexandra, Adrian}\}$ este o mulțime finită și cardinalul său este 3.

Vom scrie $\text{card } A = 3$.

$B = \{0, 2, 4, 6, 8\}$ este o mulțime numerică, iar $C = \{\text{alb, albastru, auriu, argintiu}\}$ este o mulțime *nenumerică*.

Rezolvăm și observăm

1

Se notează cu M mulțimea literelor din care este format cuvântul „cale”.

AI

- Decideți care dintre următoarele afirmații sunt adevărate. $l \in M$; $a \in M$; $e \in M$; $m \in M$.
- Descrieți mulțimea M , enumerând elementele acesteia.
- Reprezentați mulțimea M cu ajutorul unei diagrame Venn-Euler.
- Folosind observația că **dacă x este un element oarecare al mulțimii M , atunci x este literă a cuvântului „cale”**, descrieți mulțimea M prin proprietatea comună a tuturor elementelor sale.

2

Se consideră mulțimile: $A = \{x \mid x \text{ este literă a cuvântului „succes”}\}$ și $B = \{x \mid x \text{ este cifră impară}\}$.

AP

- Identificați elementele mulțimilor A și B , apoi scrieți mulțimile, enumerând elementele.
- Decideți care dintre cele două mulțimi este numerică.

Știm să aplicăm, identificăm conexiuni

Aplicația 1. Se consideră mulțimile:

$$A = \{a \in \mathbb{Z} \mid -10 < a \leq 30\},$$

$$B = \{b \in \mathbb{Z} \mid b = \sqrt{a}, a \in A\}.$$

a) Determinați cardinalul mulțimii A .

b) Scrieți mulțimea B , enumerându-i elementele.

Aplicația 2. Decideți care dintre mulțimile următoare este finită și care este infinită:

$$C = \{x \in \mathbb{N} \mid x \text{ este divizor al numărului } 50\};$$

$$D = \{y \in \mathbb{N} \mid 50 \text{ este divizor al numărului } y\};$$

$$E = \{t \in \mathbb{N} \mid t = 7n + 1, n \in \mathbb{N}\}.$$

Soluție. **a)** Mulțimea A conține 9 numere întregi negative, numărul 0 și 30 de numere întregi pozitive, deci card $A = 40$. **b)** Din $b \in \mathbb{Z}$ și $b = \sqrt{a}$, rezultă că a este pătrat perfect. Cum $a \in A$, obținem $a \in \{0, 1, 4, 9, 16, 25\}$, deci $B = \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$.

Soluție. $C = \{1, 2, 5, 10, 25, 50\}$ este mulțime finită.

$D = \{0, 50, 100, 150, \dots\}$ este mulțime infinită. Pentru fiecare număr natural n , se obține un număr t , unic. Cum mulțimea $\mathbb{N}$ este infinită, rezultă că E este mulțime infinită.

Exersăm, ne antrenăm, ne dezvoltăm

1 Se consideră mulțimile, date prin enumerarea elementelor: $A = \{0, 2, 4, 6, 8\}$;
 $B = \{1, 2, 4, 8, 16, 32\}$; $C = \{0, 3, 6, 9, 12, \dots\}$.
 Scrieți fiecare mulțime printr-o proprietate caracteristică a elementelor sale.

2 Scrieți mulțimile, enumerând elementele fiecăreia:
 $A = \{x \mid x \in \mathbb{N} \text{ și } 2 \leq x < 7\}$;
 $B = \{x \mid x \in \mathbb{N} \text{ și } -3 \leq x < 2\}$;
 $C = \{x \mid x \in \mathbb{Z} \text{ și } -3 \leq x < 2\}$;
 $D = \{x \mid x \in \mathbb{N} \text{ și } 11 < x^2 \leq 50\}$;
 $E = \{x \mid x \in \mathbb{Z} \text{ și } 12 \leq x^2 \leq 47\}$;
 $F = \{x \mid x \in \mathbb{Z} \text{ și } 14 \leq 3x^2 < 122\}$.

3 Se consideră mulțimea
 $M = \left\{-7; -\frac{1}{3}; -\sqrt{4}; 0; \sqrt{2}; \sqrt{3}; 0,5; 7\right\}$.
 Scrieți, prin enumerarea elementelor, mulțimile:
 $A = \{x \in M \mid x \in \mathbb{N}\}$; $B = \{x \in M \mid x \in \mathbb{Z}\}$;
 $C = \{x \in M \mid x \in \mathbb{Q}\}$; $D = \{x \in M \mid x \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}\}$.

4 Se consideră mulțimile $A = \{2, 3, 4\}$ și
 $B = \{1, 2, 3, 6\}$. Determinați mulțimea

$$C = \left\{\frac{a}{b} \mid a \in A, b \in B\right\}.$$

5 Gândiți-vă la o mulțime care are cardinalul 5, apoi scrieți-o în cele trei forme învățate: enumerând elementele mulțimii, printr-o diagramă Venn-Euler, enunțând o proprietate comună a elementelor mulțimii.

6 Fie mulțimea $M = \{x \in \mathbb{N} \mid x - 13 < 31\}$.
 Determinați valoarea de adevăr a propozițiilor, folosind modelul dat:

Propoziția	Justificare și răspuns
$13 \in M$	$13 \in \mathbb{N}$, $13 - 13 = 0$ și $0 < 31$, deci propoziția este adevărată.
$31 \notin M$	
$44 \in M$	
$3^3 \notin M$	
$-13 \in M$	

7 Fie mulțimea
 $A = \{x \in \mathbb{N} \mid x + 4 < 25 \text{ și } 2x > 10\}$.
a) Determinați elementele mulțimii.
b) Precizați, pentru fiecare dintre numerele 2; 4; 5; 11; 25; 30, dacă aparține sau nu mulțimii A .

8 Fie mulțimea $B = \{x \in \mathbb{N} \mid 5x^2 < 225\}$.

a) Determinați elementele mulțimii B .

b) Precizați care dintre elementele mulțimii B este cub perfect.

9 Fie mulțimea $C = \{x \in \mathbb{N} \mid 3x^3 < 600\}$.

a) Determinați elementele mulțimii C .

b) Precizați care dintre elementele mulțimii C este pătrat perfect.

c) Precizați care sunt elementele mulțimii

$$D = \{x \in \mathbb{N} \mid x = 3a + 2, a \in C\}.$$